

Jukka Jalkanen

Maksimansaaren viestiyhteydet talvisodassa

Tämän lehden helmikuun 1984 numerossa kerroin kahden vikapartio- miehen vastakkaisista kohtaloista Maksimansaareissa helmikuun aikana 1940. Yhteydenotoista päätellen kirjoitukseni on herättänyt huomiota ja sen vuoksi selostan tarkemmin Maksimansaaren viestiyhteyksiä.

Maksimansaari oli ollut jo aikaisemmin lännestä päin toimivan JR 35:n partoiden miehittäminen, kun sinne 25.1. siirtyi Pitkärannan mantereelta pääosa 9./JR64:ää (Salomon Klass) 5 kk:n vahvistamana sekä vahvistukseksi I/8./JR64 28.1. illalla (Jukka Jalkanen). Helmikuun alussa tuli vielä KKJ Pitkänen JR38:sta Kuivaniemestä.

Uudet miehittäjät saivat puhelinyhteyden lisäksi avukseen myöskin radion (3 miestä Konsta Niemisen johdolla) ja 2 viestikoiraa. Nämä viestikoirat osoittautuivat heti käyttökelvottomiksi, kaikkien jatkuvan vihollistykistön tulen pilaamina. Radio sensijaan toimi jo etäisyyden lyhydenkin vuoksi hyvin. Siitä ei kuitenkaan ollut kauan iloa saaren miehittäjille, sillä radiomiehet asettuivat saaren keskellä olevan pellon pohjoispäässä olevaan taloon laitteineen eivätkä maltaneet olla pitämättä tulta uunissa päivällä. Senvuoksi vihollinen otti huvilan pistemaalikseen ja viestimiesten ilo loppui siihen. Laitteetkin särkyivät ja yksi viestimies haavoittui. Jäljelläolevat saivat korvikkeeksi vilkun, jolla hätätilanteissa puhelinlankojen ollessa poikki voi viestittää mantereelle.

Ehdottomasti tärkein yhteydenpitoväline mantereelle oli tietenkin puhelin, silloin kun johto oli kunnossa. Joitakin päiviä mainitsemani helmikuun artikkelin jälkeen minulle soitti Kuopion Vehmasmäestä maanviljelijä Väinö Holopainen. Hän kertoi olleensa Pitkärannassa olleen 13.Linjarak.K:n kirjuri (kompp. pääll. oli maanmittausins. Uno Metsäpelto Kuopiosta). Tämän komppanian tehtävänä oli mm. pitää linja kunnossa Maksimaan. Tehtävä oli ollut vaikeatöinen ja hankala, sillä vikapartio oli saanut jatkuvasti olla liikkeellä. Vihollistulle avoin Maksiman salmi oli ollut monelle viestimiehelle kovan koetuksen paikka.

Holopainen oli hyvin tuntenut Maksimassa 14.2. illalla täysosumasta hävinneen vikapartiomiehen. Hän oli ollut maanviljelijä Erkki Lappalainen Muuruveden Murtolahdesta. Holopainen oli käynyt ystävänsä

kaatumispaikalla, kun pari päivää tapahtuman jälkeen oli joutunut menemään vikapartiossa Maksimaan.

Vaikka olikin kirjuri, oli Holopainenkin joutunut silloin tällöin vikapartioon. Kerran maaliskuun alkupäivinä oli jälleen vuoro vetänyt ja hän oli kahden toverinsa kanssa tullut Maksiman salmen rannalle. Kirkkaasta päivästä huolimatta heidän oli pitänyt lähteä jäälle, mutta onneksi heillä oli ollut vitivalkeiset lumipuvut. Niiden suojaamina he olivat päässeet onnellisesti johtoa korjaten Maksimansaa-reen, mistä olivat heti kääntyneet takaisin. Valitettavasti kuitenkin ei mantereen rannasta tehty tarkistussoitto ollut mennyt läpi. Jäällä oli jokin paikka taas mennyt vialle. Olisi pitänyt lähteä takaisin, mutta hänen toverinsa olivat kieltäytyneet siitä. Olivat saaneet mokomasta kauhunpaikasta tarpeekseen.

Holopainen oli vikapartio^{ehi}miestä vanhin, joten työ oli lähinnä hänen vastuullaan. Niinpä hän oli päättänyt yksin lähteä takaisin jäälle, vitivalkeiseen lumipukuun ja hyvään onneen luottaen. Johtoa seuraten hän olikin pian ollut onnellisesti keskellä salmea olevassa suomalaisten ja venäläisten huolto^{to}iden risteyksessä. Siellä hän huomasi jonkun napsaisseen toistakymmentä metriä pitkän patkan johdosta pois.

Holopainen oli koettanut katseellaan etsiä tihutyön tekijää vihollisen huolto^{Pitkärannan - Koivunajan}tietä reunustavien satojen, lumenpeittämien tai paljaiden, hevosenraato- tai ajoneuvomykyjen välistä, muttei havainnut ketään. Jossakin lähetyvillä varmasti piileksi kuitenkin ehkä edellisen yön kolonnantuhoamistaistelun jälkeen sinne piiloutunut vihollisoturi, joka oli johdon katkaissut.

Vähän outo olo sydänelänsä oli Holopainen mennyt Maksimaan, saanut täältä tarpeeksi johtoa, palannut huoltotielle, korjannut johdon ja siirtynyt mantereelle. Tälläkertaa sieltä tekemänsä varmistussoitto oli mennyt läpi. Tehtävä oli suoritettu loppuun.

3306

Jelkanen Jukka
Sahala - Kalliotalo
77700 Rautalampi

Ts helmikuu 1940
Maksimansaari
JR 64
2 liuskaa

Maksimansaaren viestiyhteydet talvisodassa

AIKAKAUSLEHTI

**KANSA
TAISTELI**

-miehet kertovat

Toimitus: Töölönkatu 35 B 1 b, Helsinki 26